Dissertationem inauguralem de ischuria / ... p. p. Joachimus Gottlieb Lehmann.

Contributors

Lehmann, Joachim Gottlieb, active 1689-1691. Berger, Johann Gottfried von, 1659-1736. Universität Wittenberg.

Publication/Creation

Wittebergae: Typis Johannis Michaelis Goderitschii, [1691]

Persistent URL

https://wellcomecollection.org/works/cf7ep2d3

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection 183 Euston Road London NW1 2BE UK T +44 (0)20 7611 8722 E library@wellcomecollection.org https://wellcomecollection.org DISSERTATIONEM INAUGURALEM

ISCHURIA,

AUCTORITATE

GRATIOSISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ,

PRÆSIDE,

non, accion

D. JO. GOTHOFR. BERGERO,
ANATOM. ACBOTANICE
PROF. PUBL.

PRO LICENTIA,

SUMMOS IN ARTE MEDICA HONORES LEGITIME CONSEQUENDI,

P.P.

Joachimus Bottlieb Wehmann/

Budiff. Lusat.

D. 9. JANUAR. CIS 13C XCI.

HORIS ANTE ET POST MERIDIEM SOLITIS.

WITTEBERGA,
Typis JOHANNIS MICHAELIS GODERITSCHIL

VIIV

Illustri, Excellentissimo atá, Experientissimo,

DOMINO

DN.D.JOH.BOHNIO,

Anatomiæac Chirurgiæin Alma Phi-

lurea Professori Publico longè meritissimo, nec non Reipubl. Lipsiensis Physico Gravissimo,

Domino Patrono, Promotore ac Praceptore suo aternum devenerando,

Dissertationem hanc Inauguralem,

Pro insignibus in se suaque studia meritis, tanquam grati animi specimen Publicum,

Sacram effe cupit

Servus humillimus

Joachimus Gottlieb Lehmann.

I. N. J.

Tudiorum hactenus Academicorum dum specimen publicum edere jubeor, Summos in Arte Medica Honores qvi ambio, Dissertationi Inaugurali Argumentum destino Jschuriam, Urinæ defectum, seu suppressionem, cujus bono cum Deo & pro viribus evolvere conabor Pathologiam, Semioticam & Therapeiam.

CAPUT PATHOLOGICUM.

TEc in Veterum, nec Modernorum, dogmata injurius videbor, nec forsan in petulantiæ juvenilis crimen veniam, si, ubi de sero, fluidorum corporis animalis magis universali, hujusque substantia disserendum, cum Mercato (qui prout in proximè superiori non minus, ac hoc nostro, seculo Medicinam docuit & fecit, sic Veterum Scholarum asserta strenuè desendit, suturas verò nostri ævi hypotheses, nescio, quo ingenii acumine & animi alacritate, hinc inde anticipavit, earumque inventionis gloriam nostratibus præripuit) Oper. t. i.l. 1. part. 3. quest. 94. dixero illudtria continere: Vehiculum nimirum sanguinis & succi alibilis aqueum, cum hoc ad partes trajiciens, aut illi vehiculum præstans; rorulentam s. seream magis substantiam & mansvetioris conditionis, gelatinosam puta sive nutritiam humiditatem; ac mere excrementitiam sive aqueo-Salinam, quam Urinam sive Lotium ajunt communiter.

S. 2. Hæc posterior ergò Corpori inutilis ac molesta, sub Oeconomiæ animalis integritate è corpore proscribitur, sub mo-

& in vesica, ut matula publica, collecta: retinetur tamen etiam aliquando p. n. minusque emingitur, quod Ischuriam sive Urina suppressionem vel desectum vocant; moxq; duplicis iterum generis constituunt, Veram scilicet, ac Notham sive impropriè ita dictam. Veram sive Legitimam describentes, in qua vesica urina plena existit; Notham verò ubi nihil ejus ad hanc desertur, hacq; vacua est.

Veræ. Quarum illæ duplicis iterum generis sunt, modò secretionem urinæ in renibus turbantes, modo dessuxum ejus ad vesi-

camintereipientes.

- S. 4. Urinæsecretionem impedit primo seri sive massæ sanguineæ textura strictior, seu per quam ejus heterogenitates excrementitiæ reliquo ejus fluori ita combinatæ sunt, ut ab amplexibns his arctioribus se extricare, hinc per renum colaturam separari nequeant: cui simile quid in febrium principio ac incremento sive cruditatis statu, & aliquando in cacochymia, contingit. Est enim motus sanguinis serique vitalis diversorum succorum, laudabilium non minus ac excrementitiorum, colatura secernendorum, digestio præparatrix, qua particulæ eorum aliæaliis exsolvuntur & ad secessum promtionem disponuntur: Adeoq; necMalpighium aliosque rerum Physiologicarum Scrutatores ineptè egisse, mihi persuadeo, quod illam sanguinis fer mentatiouem sive motum intestinum Urinæsecretionem maximè juvare autument, ut Seri moleculæ aqueæ ac salinæ, reliquæ massævinculis magis evolutæ ab occurrente renum structura determinata facilius excipiantur, & colando separentur; neque inconsiderantiæ cujusdam accusandi funt Galnicorum plerique, qui serum Urinosum per digestionem illam, quam sanguisicationem ajunt, & in hepate supponunt, produci asserunt.
- §. 5. Quod si proin motus hic massæ sanguineæ non pro rei exigentia siat, prima ratione turbatur lotii in renibus secretio, utpote secernibile tantum secernentibus: per inde scil. ac siltrum Chymicoru à fluidis non quævis separat, v. g. non ab aceto coral-

demum præparata, & ad dimittendas heterogeneitates prædi-

sposita.

§.6. Ætiologiam hanc agnoscunt pariter Platerus prax. t.1.
1.2. c. 8. Sylvius prax. l. 1. c. 55. & de Cachexia §. 294.295. atque
Williss Pharm. rat. lib. 1. f. 4. c. 3. & quidem non sine ratione,
quam in eo potissimum consistere puto, quod in casibus ejusmodi
nihil doloris seu molestiæ renalis aut vesicalis combinetur, aut sine
organorum noxa urina supprimatur, nihilominus à Diureticis
adæquatis atque resolventibus malum solvatur. Quamvis Willisso
in hoc subscribere hæream, dum quia in Subjectis Ischuria defunctis nec ipse, nec Lovverus, aliquid p. n. invenerit, causam symptomatis omnino in sanguinis concretione & compactione nimia
concipit: cum spasmodici quoque affectus tale quid efficere queant, in cadaveribus oculum sugientes.

S. 7. Motum hunc frustrare sive partes sanguinis intimius commiscere & quasi conglutinare Sylv. pr. l.i. cap. 55. lymphæ aciditatem p. n. ait, si hæc tanta fuerit, quæ, ad fluoris tantum remanentiam, congelet illas: Qualem Coagulatorem p. n. etiam agnoscere videtur Platerus l. a. ubi à vino rubro styptico sanguinem & serum præter modum incrassariac urinas perinde imminui, acab attenuantibus provocentur, docet. Idem tamen Sylvius in tract. de Cachexia S. 294. & 295 hoc etiam visciditati tribuit, utpote à qua partium fluidarum ac solidarum connexus vitiosus ortum haberet, ut in renibus serum secerni nequeat, quemadmodum in Cacochymia & Leucophlegmatia, item in febrium cruditatis statu, sinon omnimode supprimi, saltem sensibiliter imminui, urinam observamus. Haud equidem negari valet, quod infinitæ Scriptorum & Practicorum observationes testantur, ut inferius edisseram, lentorem ac visciditatem hanc seri porulos renum secretorios obstruendo frequenter urinæ transcolationem impedire, hincq; suppressionem ejus causare; quia nihilominus hoc sine molestia renum sensibili sieri nequit, modò obstruendo, modò partes sanguinis serosas reliquis intimius colligando, glutinositatem hanc Symptoma hoc producere, probabile fir.

\$. 8. Aliam causarum mihi sere obtruderet River.cent.i.obs.
1.889. abundantiam nempe sanguinis & plenitudinem vasorum emulgentium; per quam hæc ad sanguinis serosi ad renes expulsionem se non magis contrahere possent, ac vesicam urinariam, diutius impletam ac præter modum distensam, ad mictionem & urinæ protrusionem se haud componere, observemus: nisi assensum moraretur idem Willisius Perspicacissimus, casuum binorum à Riverio relatorum ætiologiam in eandem sanguinis strictiorem texturam conjiciens. Quatenus sangvis nec à venis, nec ab ararteriis, sed à Cordis pulsu, renibus impellitur; & in Subjectis his ultra triduum Ischuriam molestissimam sustinentibus, eum impulsum suisse, vel ideo puto, quod dum ad reliqua corporis membra idem toto hoc tempore suerit delatus, nec renes ejus appulsu, sine necrosi certissima, tanto spatio carere potuerint.

S. 9. Causam ætiologiæRiverianæ dicit Sanguinis Missio, brevi levamen & diuresin provocans, illum vel imminuendo, vel à renibus avertendo. Verum enimverò, licet fidem historiis binis Viri, in praxi non minus ac theoria Versatissimi, quam promtissimè præstem; Ei tamennec in causa singenda, nec in remedii juvandi ratione, assentiri possum; quin, hoc non per se & immediate, sed per accidens demum ac mediate, Urinam adduxisse, mihi persuadeam, ab ipsomet Autore & in relationibus ejus annotatis circumstantiis hocadmonitus. Quippe in priore causam hujus mali evidentem, dum corpus exæstuans & multo potu (sine dubio frigidiore & glaciato, qualis Gallis ferventibus solennis) obrutum asserit, congelationem sive inspissationem sanguinis invitus innuit; in posteriore verò ambiguus videtur, plethoræ non tantum Sanguinis missionem, sed pituitoso seuviscidiori sero phlegmagogum quoque, ex sem. carthami, satis potens nuncupans, & non statim à V.S. sed post aliquot demum catharses, urinam crassiorem excretam fuisse, perhibens. Sanguinis missio in his casibus, si aliquid egit, forsan pariratione, ac aliquando in febrium statu cruditatis, ubi heterogeneitates morbificæ sanguinis massæ adhuc intimius cohærescunt, & ubi signa cruditatis in urina adhuc conficus fint exitendethoram feil combinatam qua quafiin u

tendentias à se invicem haud ulterius morando. Atque hujus generis & cause puto Ischuriam, qua Cornarius quendam obs. 21. sine ullo renum ac vesice affectu per plures dies non, nisi post narium hemorrhagiam, minxisse perhibet; item, quam Tulpius I. 2. obs. 43. singulis pleniluniis affligentem & per V.S. demum solutam tessitatur: ejus dem que rationis videtur, quam ex observatione propria & Lopveri annotavit Willisius 1. a.

§. 10. Multo minus facere possum cum illis v.g. allegato Platero, Riverio & Sylvio, qvi ideò qvoq; urinæ secretionem turbari ajunt, qvod materia seu secernendum desiciat, scil: non copiose productum, consumptum in febtibus ardentibus, per diarrhœam & sudores nimios, aut adalias partes & extra canalem sangvinis & lymphæ depositum, nempe in hydrope. Eo ipso enim, dum recrementorum separatio tunc demum aboleri seu imminui dicitur, ubi talia adfuerint, & naturam gravant; nec peccabit hæc, si hoc, qvod non molestat, non elimet, seu qvod per alia secretoria, seu secundum, seu præter naturam rejectum, non ad organa hæc vel illa revocet.

yis, glandulas ac meatus renales colatorios vel p. n. arctantia, vel laxantia. Prioris generis anomaliæ diversæ sunt, nempe (1) obstruentia, v.g. sangvinis grumuli, pus, arenulæ, calculus & pituita viscidior, e.g. in illa Ischuria à lacte nutricis spissiore, de qua A. Lustic. cent. 6. curat. 12. videatur: (2) comprimentia, nempe tumores v. g. in Nephritide, & idem Calculus. Quo et iam spectat illa glandularum ac canaliculorum renalium strictura convulsiva, qualem in Colica spasmodica aut renali organa hæe pati videntur, aut qualis uno rene calculo grumoq; sangvinis infarcto, alteri contigit, qui ab obstructione ac re dolorisica quamvis immunis, nihilominus itidem suo officio haud sungitur, adeoq; mictio vitio utriusq; renis deficit.

S. 12. Hine quamvis Lofelio, Beverovicio, aliisq; Scriptoribus hand concedam, uno rene p. n. affecto, alterum quoq; in sua functione semper & necessariò turbari; esset enim hoc contrarium quotidi-

and experiencia. Innortainen, em Platerus v.g. 1000 aueg. anciat ideo renum ac ureterum culpa mictionem rarò supprimi; quoc uno illorum læso seu malè se habente, alter adhuc munus secretorium & abductorium obire possit. Cum pariter huic obloqvatur experientia, frequentius, uno rene, à calculo v.g. lacessito, nec alterum urinam eliminare vid. Riolan. Anthrop. 1.2. c. 26. Verzasch. obs. med. 2. Ballon. 1.1. consil.57. & paradigm.55. ac Bartholin. cent. 4. epist.39. ac rationem hujus rei olim jamdum innuit Forest. 1.24. obs. 26. in Schol. & Jonston ad t.3. coac. pranot. 589. Sympathiam scil: renum mutuam: Adeò ut minimè recurrendum sit ad affluxum illum auræ malignæ, ab uno rene ad alterum transeuntis, qualem Riolan. enchirid. Anat. pathol. 1.2.c.28. sibi concipit; sed pari ratione, ac renes dolore affecti per commercium nervorum, qvod ipsis cum aliis abdominis organis intercedit, etiam hæc in spasmos dolorificos concitant, unus eorum male se habens alterius Oeconomiam facile concutere valet, nervis corum non tantum variis mutuo inosculantibus, sed communi involucro adiposo, peritonæi duplicaturæ productione, gaudentes. Licet etiam casus aliquando talis esse queat, ut uterq; ren simul per idiopathiam male constitutus existat, v.g. si unius renis substantia plane erosa & consumta fuerit, altero postmodum, à calculo conturbato, quale quid ipsemet Platerus l. a. Bonnet. sepulchret. l.3. s. 24. obs. 1. §. 3. annotarunt; aut si uno uretere constipato alterius lateris ren inflammetur, exulceretur &c. qvalis exempli Blasius obs. med.22. part. 6. meminit; aut si uterq; ren calculo similive heterogeneitate fuerit refertus, quale quid Höchstetterus dec. 6. cas. 2. perhibet.

§. 13. Que vero meatulos renum colatorios p. n. laxant, quod vitium alias eorum imbecillitatem, item læsam sacultatem attractricem ac secretricem, vocant, renum sorsan tonum laxatum commodius dicere liceret, sunt præprimis eorum torpor, à spirituum animalium desectuseu insluxu intercepto dependens: unde sangvinem ac serum, æq; laudabile ac urinosum, transmittunt, nullamq; hujus ab illis secretionem præstant, structura scil. Colatoria destructa, sive præter modum laxata: cujus schuriæ generis exempla Höchstett: decad. 5. cas. 10. frigidi marmoris frequentiore

applicatione ad lumbos, exactado. caj.i. ao um Narconcorum, ac Bartholin.cent.4.epist.18.38.63 39. à paralysis scorbutica, recensent. Pariter hujus loci est suppressio urinæ, à vertebris dorsi luxatis, aut à medulla spinali ac genere nervoso quocunq; modo læso, it. quæ morbis acutis interdum supervenit, & à Practicis cunctis pro lethali signo habetur. Similem laxitatem renum aliqvando concitat, seu potius postse relinquit Diabetes diuturnior: quatenus per copiosiorem potulentorum, atq; chyli seu seri transfluxum meatuli glandularum, vasa sua excretoria non tantum spectantes, distenduntur, sed qui venas quoq; reductorias respiciunt, canales eo usq; laxantur, ut rigiditate & tensione eoru fatiscente diabetes in mingendi defectum facilè commutari queat.

§.14. Nec desunt alii conformationis renum morbi urinæ lecretionem morantes, in cadaveribus magis conspicui, v.g. si organa hæc valde erodantur, de qvibus vid. Mercat. pr. 1.4. c. 12. si calculis turgeant, vid. Plater. obf. 1.3. p.892. Si eorum compages scirrhosa & tuberculis duris plena evadar, vid. Eustach. de renibus c.45. & Bonnet. ex relation. Bobrzensky, sepulchret. 1.3. s. 24.06s. 4.5. 10. Si inflammatione corripiantur, vid. Hildan. de Lithothom. vesic.c.3. Qvorum nihilominus exemplorum transcriptione Lectori tædium parare mihi religio erit, potissimum cum eorum pleraque sint, que comprimendo aut constipando Renum meatulos, Symptoma hoc patrarint; reliqua continuum solvendo actionem illorum zurbarint. Imò quamvisin perforato, velà vulnere, vel ulcere, rene secretio urinæetiam integra concipiatur, vix tamen aliter sieripotest, quin urina secreta per aperturas has adabdomen p. n. deponatur, sicque ad vesicam non deseratur, quale quid innuit historia, quam à Borrichio consignatam legere licet, penes Bartholin, cent. 4 epist. 17. ubi in viro quodam hydropico ren sinister totus inputrilaginem abierat, dextro uretere calculo obstructo: hinc misero huic oborta fuerit urinæ suppressio, & inde hydrops, urina, cum advesicam via denegaretur, in abdomen se effundente.

§. 15. Progredior potius ad alterum Ischuriæ nothæ causarum genus, scil. qvod lotii in renibus secreti defluxum ad vesicam interpellat: estq; aliquando angustia meatuum, per quoe illud na

quamvis rarius, eorundem per vulnus, ulcus aut rupturam, soluta unitas, per quam ad cavitaté potius abdominis, pariter ac per renes persoratos, p.n. deponitur serum illud, probe equidem secretum.

§. 16. Angustia itidem variat, qvatenus modo & frequentius est ab obstruente, imprimis à calculo, in hac vel illa ureteris parte hærente, qvalia exempla Salmuth. cent. 2.obs. & 2. Forest. 1. 24. obs. 30. ac Tulp. 1. 2. obs. 45. recensent. Sylvius equidem 1. a. c. 56. § 4. ambigit, an à calculo in ipso uretere extra pelvim & commissuram cum vesica, hærente unquam omnis urinæ transitus in vesicam inhiberi queat, ideo quod aliquando in ureteris medio, magis, quam alibi, dilatato, calculum ovi columbini magnitudinem penè æquantem, invenerit, ad cujus latera nihilominus descenderit urina liberè; quod inde concludebat, quod nulla in eodem uretere contineretur urina & nullibi, præterquam ubi hærebat calculus, distentus cerneretur ureter.

§. 17. Qvin tamen huic afferto absolute adstipuler, hoc impedit, qvod in ejusmodi casibus non tantum ad corpus obstruens, ut tale, sed ad spasmos quoq;, quos violentior illius impactio, aut minor etiam calculus, per superficiei sui asperitatem movet, sit respiciendum: à qvibus aliqvando magis constringitur ureter, qvàm à calculo similive incongruo constipari poterat. Adeoq; hoc spasmo in agone remittente, hinc canali paululum laxato, urina congesta aliquando defluere potest in vesicam, obstructione quamvis adhuc permanente. Pari circiter ratione ac Bonnet. Sepulchret. l.1.s.1. obs.13. de puero generosæ prosapiæ septenni refert, eum à casu in occipitium, post alia Symptomata, demum cum ventris intumescentia per aliquot dies, ad interitum usq; in Ischuriam minus solubilem fuisse conjectum, eo verò defuncto urinam per horæ quadrantem continuo profluxisse, spasmis scil. sphincteris vesicæ cum vita misera cessantibus. Præterea qvid ebstat, quo minus dicamus, calculum in uretere alterutro hærentem, non tam hunc obstruendo, seu transitum urinæ in rene secretæ denegando, qvam canalem hunc cum rene convellendo, & per spasmos hos urinæ secretionem simul turbando, tale qvid patrare: perinde acalterius lateris ren ab uno uretere ac rene, spasmis dolorificis affecto, in consensum trahitur, & in sunctione pariter sua deficit. In quo casu nihil Urinæ in ureteris summitate comparebit, cum nihil ejus existat, aut secernatur; tantillum verò quod, antequam calculus adeò arcte impingebatur, emulctum, trâctu temporis à venis renalibus resorbeatur.

18. Similem obstructionem parit interdum sangvinis grumus, ut ex Salmuth.cent.2. obs.82. constat, it. pituita seu mucus viscidus, qvalem Forest.1.24. obs.15. in Carthusianis, piscium frequentiori esui indulgentibus, annotavit, & à cujus infarctu in infante quarto à partu die Ischuriam lethalem Salzmann. observ. p. 64. & Baubin. theatr. anat. lib.1.c.22. testantur. Idem aliquando præstat materia sabulosa, canalibus his firmius impacta, qualem Knöfel. Misc. Nat. Cur. decur.1. an. 4. obs. 46. describit. Ubi pariter haud adeo paradoxum videri debet, quod uretere uno, à quavis materia appilato, alter utplurimum qvoq; in officio suo deficiat: hujus quippe conspirationis diversa esse potest causa, scil. vel quod unus ureter jam dum olim morbo conformationis qvodam laborarit, seu justo arctior extiterit, alter recens constipatus fuerit, prout v.g. Willif. Ph.rat. l.a. & de Anima brutor. part.2. c. 14. innuit; vel quod unius lateris ureter renem alterum & hujus ureterem non minus, ac suum renem, in consensum vocarit.

§. 19. Parem angustiam in canalibus ureterum pariunt spasmi, quibus illos etiam, tanquam organa sibrosa, assici probabile est: & quales non raro mucus acrior, nonnunquam arenulæ exilieres, contactu suo movent, it. in Nephritide illa notha, quam Drawoiz von schmersmachenden Scharbocs tit. 9. accuratissimè describit, contingunt: cum plexibus nerveis lumbaribus ureteres adeo convellentes, ut non tantum circa lumbos maximos cruciatus, sed simul modò stillicidium urinæ ac dysuriam, modo Ischuriam, patiantur scorbutici. Quemadmodum etiam hujus loci sunt spasmi in Colica convulsiva sphæram suam eousque extendentes, ut, annotante Willisso de anima brutorum l. 2. c. 15. præter reliqua abdominis viscera ureteres & vesicam urinariam, aliquando ad omnimodam urinæ suppressionem constringant.

9. 10. Nationis torian objetvationis lunt calus lolutæ ureterum, per vulnera ac ulcera, unitatis, dabiles tannen & per Autorum experientiam confirmati: quemadmodum Platerus v. gr. Pr. Tom. 3. c. 3. de puero quodam refert, eum, postquam ureter dexter à calculo grandiore ruptus fuerit, totum hydropicum evasisse & cum gravi urinæ suppressione diem obiisse. Quamvis etiam hoc concedam, non starim unius ureteris lacerationem aut erosionem lotii excretionem omnimode intercludere, nisi forsan alter simul exquacunque causa officium suum non rite peragat : neque ab omni calculo, etiam magno satis, impacto, hujusque tendentia, dilacerari semper hos canales, utpote quorum tunicæ ingens robur habent, hincin amplitudinem aliquando vix credibilem v.g. juxta Sylv. l. a. pro pollice excipiendo, dilatantur, imò, ut ex Willis. de Anima Brut. l. c. constat, callos evaduut.

§. 21. Denique velicæ culpa aliquando Ischuria notha conringit, vel si illa urinam ab ureteribus haud admittit, ab uno majore, pluribusque minoribus aut mediocribus calculis ejus cavitate eousque repleta, ut lotium intra canales hos sistatur, observante Sylvio modo allegato; vel si lacerata, vulnerata aut erosa fuerit eadem, hinc ad cavum abdominis profundatur urina, qvalia exempla Bodonaus obf. c.34. Plater.pr.l.a.ac Bonnete. sepulch. l.3. f. 24. obf. 12.S.1. ex communic. Sponii enarrant.

S. 22. Verum quo Ischuriæ proprièsic dictæ quoque, sive vesicalis, atiologia addatur, dicendum, ad vesicam lotium confluum non excerniseu emingi diversis pariter de causis: iisque vel constrictionem vesicæ turbantibus, vel meatum excretorium ar-

ctantibus.

Ratione priorum, suppono ex Physiologicis, Urinam vel mole, vel acrimonia, vesicam immediate ad sui detrusionem urgere, quam hæc per tunicam suam carneam præstat, cujus molimine juxta Excell. Bohnium Circ. phys. progymn. 14. potentiam fibrarum sphincteris contractoriam eousque superat, ut his laxatis cervix patula evadat, hinc fluidum illud ex constricto fundo propulsum transmittat; adeo qvidem ut secundum experimentum Walei musculis abdominis animalis vivi relectis, urina per vulnuximè sese contrahente & motu hoc illius eliminationem præstante: quamvis musculos quoque abdominis coagentes vesicam
comprimendo excretionem hanc juvare in propatulo sit. Quacunque E. sibris tunica vesica motricibus & musculorum abdominis contractoria intumescentia impedimento esse possunt, harum actionem turbando, mictionem notabiliter interpellant.

quo modo dictum quod constrictionem ejus aut plane inhibet, aut minus æquabilem præstat, scilicet ab uno sui latere contracta versus laceratam partem urinam eogit & ad abdomen secedere facir: qualis phænomeni exempla ex Autoribus hine inde conscribere liceret, nisi pauca §. 20. allegata sufficerent. Quamvis casus quoque tales vulnerum ac ulcerum vesicæ, sive sundi, sive cervicis, per situs & connexionis rationem, quam cum integumentis abdominis ipsi intercedere, Anatome docet, concipi queant, quibus urina non ad hujus cavitatem dessuar, sed per aperturasillas è corpore satis commodè proscribatur.

§. 25. Solutam hanc vesicæ urinariæ unitatem in genere causandi mictionis desectum excipit, ejus inflammatio, qualem in Tychone Brahe, ex symptomate hoc mortuo, annotarunt Medici, & in Nauta quodam infeliciore ex contusione testatur Forest. 1. 25. obs. 27. atque in alio, obs. 28. tensa quippe tunc & per tumorem indurata fibras suas contrahere nequit : unde inter symptomata seu signa diagnostica vestex inflammatæ impotentia urinandi à Practicis refertur. Qvemadmodum pariter tensibilitatem seu contractibilitatem vesicæ turbat, si eam constituentia involucra callositatem, cartilaginosam similemve soliditatem p. n. induant, qualem ex Riolano describit Bonnet. l. a. obs. 16. ubi in qvodam, qvi Ischuria vesicali interierat, corpus vesicæ, qvo ad cavum & membranosum esse debebat, plenum, solidum, contractum glandulosum & qvodammodo callosum, excepto fundi tantillo, vix lotii unciæ continendæ capaci, repertumfuisse, perhibet.

3. 20. Demum Expressioni urinæ obest; hinc mejendi impotentiam facit, fibrarum hujus involucri carnoli resolutio seu imbecillitas ac distractio, à vitio partim intrinseco, partim errore externo, dependens. Illud nihil aliud qvam spirituum intra sibras illas defectus seu torporest, unde tonus vesicæ laxatur, qualem accusare decet in Sene illo, cui post coitum immoderatiorem urina supprimebatur, annotante Ballonio epid. & ephemer. 1.2. p. 156. & in illo, qvi testante A. Lusitano cent. 4.06s.10. à lotione pedum ex puteo frigido nihil urinæ emittebat. It. hujus loci erit Ischuria ex nervorum vesicalium laceratione nata, qualem Hildan.cent. 5. obs. 61. à resectione testiculi auguratur : Qvemadmodum pariter, qvæ à medulla spinali male se habente, evenit, v.g. ex lapsu spinam in trorsum luxante, juxta Galen. 1.6. de loc. affect. c.4. aut eadem vulnerata, quemadmodum pertinacisfimam Ischuriam in Centurione qvodam Cæsareo cujus medulla intra vertebram lumborum primam globulo sclopeti minoris infigniter lacerata fuerat, olim annotavit Experientissimus D. D. Bohn.

S. 27. Error externus urinam omnimode supprimens est voluntaria vel coacta illa verecundia aut simile qvid v.g. partus difficilis, delirium, quo urina diutius & ultra sui urgentiam, in sanis quoad organa urinaria, detinetur: à qua vesica immoderatius repletur & eo usq; extenditur, ut se ipsam postmodum contrahere nequeat, fibris ejus carneis præter modum extensis tonog; eorum laxato; simul verò quo magis extenditur ejus compages, eo magis arctatur collum, seu meatus ejus excretorius. Agnoscuut hanc causam desectus mejendi pleriq; Scriptores Practici v.g. Galenus 1. a. Forestus 1. a. obs.12. in Schot. & proprio suo damno obs.14. adstruit, it. Paraus l. 16. c. 48. Hildanus de lithotom. vesic. c.3. Panarollus pentec. 1. obs. 27. Platerus l.a. & Riol anenchrid. anatom. pathol. l. 2. c. 30. Neg; tamen inficiari, licet, tonum vesicæ aliquando per a ray Inoia, quandam laxari, si per hancad extraordinariam sui extensionem cumulet urinam, cum ab hujus mole non vellicata, nec eandem exprimere satagat, ut videre est ex Foresto l.a; qualem sentiendi torporem eadem spirituum anima-Jim in organo hoc penuria excitat.

EMICHINACIONIMA INCICIONALI, VEI VEILA COMUNI velin maribus urethram simul, arctantia. Prioris classis iterum varia observantur, & inter hæc primo ac frequentius Calculus major minorq;, orificium vesicæ obturans, qvalia exempla, utpote quotidiana, ex Autoribus huc repetere, supervacaneum duco. Miror potius providam naturam hujusq; singulare artificium, qvo, referente Lossio l.1. obs.33. calculum vesica unciarum qvatuordecim in Nobili qvodam Sene ita perforarat, ut per hunc ejus meatum lotium non tantum sine ullo impedimento proflueret, sed ut nulla unquam calculi in vesica contenti suerit suspicio, cum de nulla gravitate, dolore similive molestia conquestus suerit idem Senex. Similis collo vesicæ oppilatio aliquando contingit à pituita viscidiore, qualis infantibus solennis & qualem ex abusu terebinthinæ, post alimenta cruda ac glutinosa, Hildanus cent.5.hist. 59. observavit; annotarunt pariter hanc Urinæ suppressionis caufam Forestus 1.25. obs. 12. Bartholinus Act. Hafn. volum. 4. obs. 34. ac Blasius obs. med. part. 4. obs. 21. Idem aliquando præstat grumus sangvinis, aut ex renibus vulneratis seu erosis ad vesicam detrusus, aut in hac à simili causa productus: cujus exempla passim obviasunt v.g. penes Galenum l. a. Forestum l. a. obs. 20. & Timeum l. 3. cas. 41. Tandem hujus loci sunt tumores & excrescentiæ carneæ ac scirrhosæ, intra vesicæ capacitatem enatæ & collum ejus constipantes ut ex Sylvio pr. l.1. c.87. S 7. Hildano cent. 2. obs. 65. Rhodio cent. 3. obs. 26. Bartholino cent. 2. bist. 52. & Riolano anthropograph. 1.2.c.28. innotescit.

\$.29. Comprimendo verò quæ itidem vesicæ orificium arctant, anomaliæ diversæ sunt, omnes tamen extra illam constitutæ. Ita v. g. å glandulis prostatis instammatis, scirrhosis aliave ratione tumidis & collum vesicæ comprimentibus mingendi impotentiam testantur Rislamus l.a. Rhodius cent. 3.obs. 27. ac Bartholinus cent. 4. epist. 6. à tumoribus ipsi vesicæ collo adnatis vel adsitis idem Bartholin. cent. 1. epist. 23. M. A. Severinus, de Abscess. recondit. natura p. 276. imò sphincterem vesicæ, vel ab instammatione, vel scirrho, vel abscessu, vel alio quopiam assectu, in tantum tumorem attolli posse, ut meatus ille hinc omnimodè

obcludatur, allerit Riverius Pr. lib., 14. c. 8. & confirmat cent. 2. obf. 82. Quemadmodum pariter ab utero, à calculo distento & vesicam comprimente, ischuriam mortalem annotavit Knöfel. Misc. Cur. ann. 4. obs. 65. it à secibus in intestino recto induratis Wepserus de Apoplex. p. 391. it. ab intestinis ad scrotum delapsis simulque vesicæ ostium internum comprimentibus seu contorquentibus Bartholin. cent. 2. bist. 95. Denique pari ratione, ac de ureteribus dictum, aliquando idem sphineter vesicæ convulsus ejusmodi quid patrat, v.g. in Scorbuticis, ut ex Dravvizio & Willis. de anim. brutor, 1.2. c. 15. repetendum.

S. 30. Tandem angustiarum meatus ipsius Urinarii in maribus pariter diversæ existunt causæ: scil. si primo in Phimosi præputium glandem eousque tegat, ut nihil urinæ profundere possit, ut in Puero recens nato vidit Plater. obs. p.602. aut meatus ille alias p.n. coaluerit, ut ex communic. J. G. Baukini refert Banett. l.a. obs. 15. ac Schenck. obs. p.507.508. Deinde, si à sangvinis grumo, pituita spissiore similive materia obstruatur, quemadmodum à limoso humore penis canali impacto Juveni cuidam obvenisse, Forestus 1.25. obs. 15. refert. A carunculis aut verrucis, ex præcedaneo ulcere aut alia causa in urethra enatis, mictionis desectu quid frequentius? ut testantur exempla, à River. cent. 1. obs.81. & morbor. in freq. obs 22. à Foresto l. a. obs. 10. relata: qvibus accenseo tophum illum, in urethra enatum, mortiferæ Ischuriæ causam, de quo idem Forestus obs. 16. disserit. Astomnium forsan frequentius excretio urinæ interpellatur à calculo intra mentulam hærente, ut ex Hildan. de Lithotom. vesic.c. 26. Salmuth. cent. 1. obs.6. Forestot.a. obs. in Schol. & Zac. Lust. pr. admir. 1.2. obs. 76. videre est: Ut paradoxus fatis proin videatur casus ao Hildano cent.5. dbs.56. descriptus, ubi qvidam calculum, à qvo olim urinæ difficultatem similesq; molestias passus fuerat, postmodum in urethra sine singulari damno & cum urinæ satis commoda excretione gestabat.

9. 31. Ast quia musculos quoq; abdominis, & forsan inter hos potissimum pyramidales, contractione sua ad excretionem urina, ut motus spontaneus est, symbolum suum conferre, in propa-

posse, si Lotium non excernatur; verosimile sit; quo etiam sennertum aliosq; inclinare observo:scil: si vulnerati suerint, aut paralysi laborent, unde aliquando perinde, ac ubi voluntarie urinam cohibemus, vesica tandem præter modum dissenditur & ultra tonum naturalem laxatur.

CAPUT SEMIOTICUM.

§. 1.

Diagnosi pariter ac prognosi hujus assectus ut satis siat, ratione prioris discernere ante omnia convenit Ischuriam notham'à vera, seu renalem à vesicali: & qvidem imprimis per symptomatum diversitatem. Notha scil. dignoscitur ex hoc, qvod nulla tensio, nullus tumor, nullum pondus observetur in pube & regione hypogastrica, nullus adsit mingendi stimulus, immisso vesicæ cathetere nulla a educatur, præcesserint nihilominus aut præsto sint assectus renum aut ureterum aliive v.g. hydrops, sebris, qvibus recrementum serosum averti probabile siat, aut si potu largius hausto nulla excretio urinæ sine dolore renum, contingat. Contra veram judicamus ex dolore gravativo & tensione hypogastrii, ac tumore, ad siguram vesicæ urinalis eircumscripto, magnoq; ac inani mingendi conatu, imò contrectatum hypogastrium renitens deprehenditur.

§. 2. Causas vero utriusq; hujus urinæ desectus distingvere, negotium majoris momenti est, cum, qvamvis earum nonnullæ evidentes maximè existant, reliqvæ ramen etiam sagacissimos sugiant. Et primo qvidem sangvinis seriq; culpa, sive ab horum sirmiore justo nexu, tale qvid evenire probabiliter concludimus, si, ut modo dictum, potu largius hausto nihil molestiæ circa lumbos & pubem percipiat æger, ut ex Riverii cent. 1. obs. 1. constare potest: qvæ planiora magis evadent, si nulla alia seri evacuatio contigerit, præcesserint nihilominus in Diæta errores heterogeneitates urinales Massæ

C

Sangvinez arctius conferrummantes, v. g. juxtar tatt unit vans Styptici, aut, juxta Sylvium, acidorum qvorumvis, abusus.

§. 3. Renes verò inculpamus, si aliorsum non delato, aut per alias vias non evacuato, sero, circa eorum regionem percipiatur dolor similisve molestia, aut si olim tales affectus frequentius affecerint, v.g. Nephritis, Diabetes &c. ex quibus illorum tonum laxatum, seu singularem imbecillitatem, augurari licet; aut errorem renibus præjudicialem æger commiserit v.g. annotante Hochstettero Decad. 5. c. 10. marmor gelidum regioni lumbari admovendo, diureticis v.g. acidulis, abutendo, aut eandem regionem corporis frigidiori aëri exponendo. In specie verò laxitatem illorum dignoscimus ex causisantecedaneis vel conjunctis v.g.ex spirituum animalium torpore, aut influxu intercepto, per luxationem spinæ &c. Calculum, inflammationem, vulnera & ulcera renum, signa harum obvia satis ostendunt, reliquis verò eorum morbis organicis v.g. scirrho, evolvendis vix ulla Diagnosis adæqvata erit: Utpote quorum notæcum calculo, ulcere &c. communes sunt, adeog; dubium semper dimittuut Medicum in affeetu primario designando: quemadmodum experientia: quotidiana & Autorum observationes testantur, ejusmodi aliquando Ischuriæ causas in cadavere reperiri, quales in Subjecto vivo vix divinare licebat. In specie, si eousq; erosi & ab ulcere perforatifuerint renes, hujus morbi signum infallibile suspicantur Scriptores collectionem aqvæintra abdomen hujusq; hine intumescentiam, in qua nota nihilominus admittenda cautos esse decet, ne Ascitem, qui ab alia causa evenit, erosorum renum productum credamus, &serum per renes colatum persvadeamus nobis, quod abiisdem per hydropem avertebatur, seu illos nunqvam adierat.

g. 4. Idem circiter censendum de affectibus ureterum, quorum equidem nonnulli, v.g. calculus oppilans, ex suis si-guis, grumus ex contusione ac vulnere renum vel partis vici-mar, piunita infarctus ex atatetenera & victuglutinosiore, ve-

rolimiles

rosimiles fiunt: Horum tamen similiumq; obstruentium in omnibus subjectis non æq; facilis videtur cognitio, adeoq; magna circumspectione indiget, ac cunctas circumstantias, diætæscil. ætatis, morborum ac symptomatum antecedaneorum, causarum evidentium &c. conqvirere ac combinare jubet. Imprimis sæpè imponit ureterum augustia à spasmis introducta sub specie calculi, vixq; dignosci possunt dolores renum ac ureterum hinc urinæ suppressio à calculo obturante ab illis, que Drawizio l.a. Nephritis scorbutica seu spuria appellatur, qvamq; Riverius pr. 1 14. c.r. aliqvando ab adultione humorum, sub concretionum arenisormium seu salinarum potius specie urinaria organa molestantium, contingere ait: adeo ut ambo hi Scriptores magnæ doctrinæ non fine ratione dixerint, non, nisiper calculi excretionem, calculi præsentiam certò judicari posse, reliqua signa seu symptomata cuncta cum calculosis communia existere.

- §. 5. Pariter si solutæ unitatis causa suerit evidentior v. g. vulnus, hincque effectus mox in sensus incurrat, v.g. Aqualiculus, aut urinæ per plagam effluxus, de illa nullum amplius dubium manet: Sin verò à calculo v.g. rumpente aut verme erodente, quis adeo emunctæ naris erit, qui illam olfaciet? quatenus v. g. Ascites superveniens pro illa confirmanda minimè sufficit, ex ruptura forsan vasis lymphatici majoris, propter quamcunque causam, eveniens, adeoque non pro effectu lacerati ureteris habendus: cum hydrops & suppressio urinæ non sint affectus connexi sive consequentes, sed separati maximè.
- §. 6. An vesica, an verò hujus meatus excretorius, in causa sit, dignoscitur primo in genere exin, quod si meatus Urinarius salvus & patens existat, ac solum afficiatur vesica, si hæc
 manu comprimatur, urina reddatur & catheter sine difficultate immittatur: Contra, si vitium sit in meatu urinario, vesicæ compressionem nulla urinæ excretio sequitur & catheter

C 2

non sine difficultate immittitur, seu in immissione ejus aliquam resistentiam Chirurgus observat.

§. 7. In specie autem calculum vesicæ cognoscere eumque à tumore scirrhoso similive discernere, quam ardua res sit, velsolus Hildanus de Lithotom. cap. 4. & Hollerius lib.1. de morb. intern. cap. 49. declarant: ita ut nec exploratio, quæ digito in anum aut vulvam intruso ac cathetere fit, dubium omne tollat, annon potius tumor, quam calculus, sit, qui urinæ effluxum deneget. Proin vix cavillandus Riolanus, qui in sacelli sacrista calculum vesicæ ominabatur, quamvis postmodum in illius cadavere nihil calculi, sed corpora carnea circa ipsius collum, ejusque substantiam maximam partem callofam, videre contigerit. Ergo etiam hic multa sagacitate opusest; quemadmodum pariter in laceratione vel erosione vesicæ penetrante dijudicanda: Nam quam ex seri in abdomine collectione notam hujus rei promittunt communiter Autores, fallax deprehenditur, ob rationem §.3. & 5. indigitatam, nisi forsan causa lacerationis manifestior suerit, v. g. vulnus. Inflammatio vesicæ affectus est minus abstrusus, sed per ardoris & doloris locum atque tenesmum satis manifestus: ast magis latet callosa vesicæ excrescentia, ut ex Riolani errore, modo allegato, apparet.

§. 8. An ab insensibilitate, aut affectu paralytico urinæ excretio inhibeatur, si causæ torporis ejusmodi manisestæ extiterint, v. g. luxatio spinæ & hujus medullæ laceratio, non multo augurio opus est in causa hac determinanda; alias verò vesicæ sensum desicere patet, quod de nulla à cohibito lotio conqueratur æger molestia, etiamsi tumeat maximè vesica: quemadmodum pariter, an à diuturniore justo urinæ continentia tale quid evenerit, v. g. in partu dissicili aut sub sopore graviore v. g. ab ebrietate, res satis patet, modo ante actorum recordeturæger. Calculum, pituitam ac cruorem congelatum, urethram obstruentes, tumoresve constipantes modo facilius, modo dissicilius, deprehendimus, prout modo di-

ctum:

ctum: Etsiin quibusdam horum casibus causæ evidentes, ætas, vitæ genus, similiaq; aliqvid lucis concedant. Tumores collo vesicæ incumbentes, si intestinum rectum spectent, qvemadmodum etiam prostatas tumentes, tactu explorare conceditur, minus, si illi sub pubis osse aut circa latera vesicæ latitent, -qvemadmodum vix apparet, qva ratione compressionem colli vesica à calculo, uterum replente in puella qvinqvenni dijudicare potuerit Knöfelius supra allegatus. Evidentior est ætiologia, à facibus intestini recti aut hujus inflammatione petita, it.dislocatio viscerum abdominis enormior, vessex cervicem comprimens seu urethram distorquens: obscurior verd in hernia illa vesicali, quam in piscatore quodam per ingvinis rupturam in scroto contigisse Platerus pr. tom. 1. cap. 8. refert, ita ut à Chirurgo etiam minus cauto vesica in scroto hærens pro hydrocele simplici suerit habita ac pesoratata. Convulsivas deniq; meatus ejusdem constrictiones spasmi aliarum partium, v.g. in Colica convulsiva it. Cacochymia scorbutica, per sua signa, declarant.

5. 9. Glandis aperturæ obturamenta oculis obvia funt, qvemadmodum ipli urethræ impactus grumus sangvinis, cal--culus, crassamenta pituitosa ex antecedaneis Symptomatis & causis aliquando satis probabiliter concluduntur, it. Caruncula in meatu urinario, siex gonorrhæa & ulcere, v.g. Gallico, -producta, à quacunq; demum causa emerserit, reliquaq; obstruentia, catheter huicq; succenturiata candela cerea detegit. Sin nihil causarum harum augurari detur, delirium verò cujuscunq; generis præsto sit, ægrum oblivionis culpa urinam minus excernere, probabile fit : qvamvis malum hoc tandem causam magis positivam, tonum nimirum vesicæ frachum, de quo superius dichum, inducere queat. Deniq; Musculos abdominis evacuationem hanc morari inferimus, si hos contrahere ac mediantibus illis ventrem comprimere ægro non fuerit integrum, quem & Medicum nec causæ hujus motus turbati latere possunt, v.g. vulnus & Inflammatio, paralysis. &c. 6.10.Recte

S. 10. Recte Forestus in scholio 1. 25. obs. 16. postquam Ischuriam perperam curatam & lethalem in sacerdote quodam, quoad fingulas circumstantias, descripserat, ait: ita ex optimo prognostico medici honor, ut ex malo ejus infamia, omnibus innotescit; & siin aliis morborum curationibus, rectè in Iscuriæ medela, hoc effatum habebit locum. Idest modo solubilis & salutaris, modo pertinax & lethalis, existit hic affectus, ita qvidem, ut nec profluente lotio, diutius hactenus retento, salutisspes adeo certa sit, sed Ischuriam etiam superantes emoriantur, prout à Fonseca tom. 1. consult.

87. & Tulpiod. 4. obf. 27. annotatum legimus.

S. 11. Estautem Prognosis vel generalis & quibusvis mictionis abolitæspeciebus communis: vel specialis & ad certas causas atque circumstantias restricta. In genere E. Iscuria periculosum fatis & frequentins lethale malum est, ita tamen ut, quo gravior & pertinacior ejus extiterit causa, eò difficilius cedat; Contra, fi levior ac mobilis seu solubilis magis illa fuerit.Hinc quæ à calculo renum ac vesicæ grandiore, canalibus horum excretoriis firmius impacto, imprimis utrique ureterum, gravissima observatur, item, quæ à tumoribus vesicæ cervicem constipantibus aut comprimentibus. Pariter periculi plena deprehenditur, quæ à vertebrarum spinæ luxatio. ne & medullæ harum laceratione: quatenus non tantum ipsi hi morbi difficulter sanantur, sed symptomata etiam graviora pedissequas habent. Quamvis Galenus 6. de loc. affect.c.4. annotarit, tale quid non cunctis vertebrarum harum luxationibus, sed illi tantum, quæ adinteriora fit, solenne esse, ned; Iscuriam illi semper mox supervenire, sed post unum vel alterum demum diem : Imò experientia docet, etiam hanc tractu temporisin involuntarium lotii profluvium mutari; quod tamen de vesicalitantim erit interpretandum. Idem Galenus loco allegato decretum reliquit, quod perniciosus admodum sit ille Urinæ defectus, qui à concreto sanguine in vesica, ideo, quod putredo partium & marcor eum excipiat, & omnes hinc,

anaquata Treet administra menera, permie, excepto unico mi tem: id quod Nautæ eujusdam exemplo confirmat Forestus ebf. 16. in schol. cui circa perinæum graviter percusto, lumbi & pecten flatim distendebantur, cum femorum intumescentias ac lotio lethaliter suppresso, Ubi non video, quid obstet, quo minus ad grumos quoque, renibus atque ureteribus impa-Aos hoe decretum Galeniextendam, cum eadem in hispartibus symptomata excitare queant. Præterea rem conclamatam esse in genere, imprimis innuunt supervenientes convulsiones, febris, si odor urinæ agri sauces ac nares afficiat, singultus angat ac demum tensio atque molestia, circa renes &veficam hactenus affligens, evanescat.

S. 12. Ast quod ratione prognoscos potissimum ventilari solet, est affectus duratio, seu quamdiu eundem sustinere queatæger? Et si experientiam consulamus, nonnulli hinc citius v.g. die quarto, quinto, imò brevius, v.g. juxta Hochflett. dec. 6. caf. I. matrona quædam intratriginta horas; nonnulli verò tardius, reconvalescunt, imò exin demum pereunt. Tardius & quidem post octavum, it. decimum quintum diem, aliquos evasisse testatur Rhod. cent. 3, obs. 28. & 29. post decimum Forestus L. a. obs. 18. post undecimum Tulp. 1. 4. obs. 27. & River. cent. 4. obs. 45. post decimum tertium Fonseca 2. cas. 964. Miscellan. Nat. Cur. an. 4. obs. 159. post decimum quartum Corwarius obs. 21. ac post decimum nonum C. Piso de morb. seros. 4. c. 6. ut monstrosas mittam historias corum, quos diutius sine vitæ exitio haud minxisse, Autores referunt, v. g. Fonseca obs. 96. v.g. Monialem Patavinam per sex menses, quale quid Schenkius quoque in Viro annotavit. Contra alios intra hosa post septimu diem, ex suppressione periisse, eadem experientialoquitur, v. g. Fonfecet. wonf. 87. & t. z. conf. 96. post decimus septimum C. Pisonius Lasquo forsan casus Montani spectat, ubii cons.52. quendam à suppressione urinæ 16. dierum in spasmoss conjectum suisse perhibet ac de eventu silet, & Höchstett. L. a. quendam die decimo, forminam aliquam 14to, obiisse.

S. 13. Affe-

5.13. Allerit nihilominus P. Sal. Diverjus ae ajject. partic. cap. 14. terminum salutis ultimum, septimum, ante quam si mingant, salventur; Sin ultra, licet, ut superius monitum, removeatur causa & lotium provocetur, utplurimum perire: E. ut Autores se è difficultate hac extricarent, eorum alii v.g. Sennert. pr.1.3. part.8. s.2. c.2. Höchstett. loco aliquoties allegato docuerunt, regulam hanc tantum applicandam esse Ischuriæ nothæ, non veræ. Ast qvamvis Salius versus l.a. imprimis de renali urinæ suppressione disserat, haud tamen liquet, cur non delschuria vesicali quoque dicere conveniat, illum morbum brevioris moræ, ese, atqve utplurimum ante septimum interficere: adstipulantibus non minus experientia ac ratione. Quoad illam siquidem quæ ex Rhodio bina allegavi, exempla, it. quas ex Tulpio, Fonfecatom. z.ex Mife. Nat. Cur. atque Pisone &c. modo in scenam produxi, observationes, postseptimum diem eluctantium, de Iscuria potius renali, non vesicali, intelligi debent: Neque vesicalis ultra terminum septem dierum facile sine vitæ periculo extenditur, ut ex Rhod.cent. 3. obs. 26. Jerem. Martio obs. 4. patet. Nec deest ratio, quippe eadem symptomata, quæ vel ex regurgitatione ad massamsanguineam, velex consensu generis nervosi, contingere poterant ab Ischuria notha, evenire etiam valent ab exquisita. Imò perinde, ac renes aliaque organa ad quas remeaturina putrescunt & sphacelantur, sic diuturnior urinæ, quotidie magis ac magis acrioris factæ, invesica mora, pariter non tantum hujus tonum inemendabiliter laxat, inflammat, & ad corruptionem disponit, sed sanguinis etiam massam ac genus nervosum contaminat; ita ut in hoc etiam genere morbi post septimum excreta urina raro à mortis periculo immunes reddat.

§. 14. Potius E. reliquarum in subjectis diversis circumstantiarum ac symptomatum combinatarum habeatur ratio; docente Tulpio l. 2. obs. 45. & Panaroll. pent. 5. obs. 17. cum observetur, robustiora corpora & quæ mox ab aliis gravioribus

Sym-

symptomatis corriptiontur, otem teptimum tongius excurrere; infirma vix septimum expectare. Robur autem hoc corporis non tantum videtur concernere statum antecedaneum, qui si vegetus, molestiam hanc facilius sustinet, sin valetudinarius v. g. hydropicus, asthmaticus &c. brevi succumbit: Sed præsentem quoque ubi per singularem corporis habitudinem &texturam massæ sanguineæ, imprimis generis nervosi, firmiorem, non facile febris accenditur, nec affectus soporosi aut convulsivi generantur &c. quemad modum v. g. ex historia Rhodii cent. 3. obs. 28. constat, illi, qui in reddenda urina per 15. dies defecerat, venas ad pollicis crassitiem à seri regressu, sine aliis symptomatis, intumuisse. Item robori corporis majori minorive debetur, quod hoc per alia loca aliquando superfluitates seroso-urinarias excernat, v.g. peralvum, umbilicum aut sudores, cujus posterioris phænomeni exemplum est, quod ex C. Pisone modo adduxi, scil. Ischuriæ per plures dies aliquoties cum sudore continuo ac olido repetentis ac tandem folutæ: Sicut etiam huc spectat observatio Tulpii 1.2. obs. 43 circa finem annexa, ubi juvenem quendam, postquam octodecim dierum Ischuriam passus fuerat, larga narium hæmorrhagia & frequente macularum in habitu eruptione præter omnem spem restitutum fuisse, perhibet.

5. 15. Ætiologia siquidem, per quam intersicit urinæ defectus utrius que generis consistit imprimis in seri regurgitatione, ratione cujus in massa sanguinea varias anomalias ac sebres producit, testante P. S. Diverso l. a. Fonseca tom. 2. cons. 96.
& Höchstettero decad. 5. cas. 10. & Montano l. a. assectus comatosos, torporem, convulsiones atque epilepsiam, circa præcordia anxietates & dissicultatem spirandi, extra vasa autem prosusum, hydropes varii generis, constituit; Renum verò ac
vesicæ compagem juxta Tulp. l. 2. c. 4. & l. 4. c. 27. mortisicat;
adeoque non uno modo œconomiæ animali exitio existit.

§. 16. Cur autem remittente dolore similive sensatione molesta, sine urinæ excretione proportionata securum esse

haud

minus de vita desperandum sic? hujus phænomeni ratio ex dictis commodè depromitur. Num molestiarum sine causa evidente evanescentia mortificationem & sphacelum organorum urinalium innuit: generis vero nervosi & massæ sanguineæ, item viscerum reliquorum singularem labem, à longiore seri urinosi in corpore mora inductam, que non adeò facilè deletur atque emendatur.

S. 17. Concernebant hæc Prognofin præsentis mali in genere, ad specialiorem nunc me convertam. Ubi qui mejendi defectus à secretione serilæsa est, semper plus periculi portendit, quam qui fatiscente excretione contingit. In specie vero, qui à compactiore sanguinis massæ textura est, facilius aut difficilius emendatur, prout vinculum illius vellaxius, vel strictius, vel habituale, vel accidentale, est. Sicut pariter illius, qui à vitio renum acureterum dependet, eventus pro hujus diversitate variat: dum v.g. qui à torpore ac desectu spirituum animalium, calculo majore impacto, sanguine congrumato, pertinacior longè observatur, quam qui à spasmodica affectione, viscidiore pituita, calculo minore atque arenulis; & qui utriusque renis ac ureteris affecti productum est, gravior semper deprehenditur, quam qui unius saltem. Quæerosionem ac lacerationem horum organorum sequitur Ischuria, vix ulla arte emendatur, vel, etsi forsan sanabilis sit illa continui solutio, tardius tamen demum succedit, neque adeò facilis est urinæ ad abdomen profulæ eductio. Simili modo se res habet in illa, quæ culpa vesicæ ac urethræ evenit, scil. secundum diversam habitudinem, quæ mictionem moratur, illa gravioris ac difficilioris sanationis deprehenditur : quemadmodum in specie, qua ab affectu quodam paralytico ac distensione vesica nimia (propter urinam cohibitam) dependet periculofa satis existit, testantibus Aetio Tetrab. l. 11. c. 34. Panarolo pentec. 1. obs. 17. & Hildano de Lithotom. c. 3. it, quæ à scirrho similive exbrevi morituros superveniens tenesmus aliave, convulsionum genera innuunt.

CAPUT THERAPEVTICUM.

§. I.

R Estat demum caput, à quo imprimis dicitur & cujus gratia ab ægro expetitur Medicus, seu Therapevticum. Innitur hoc duplici potissimum indicantium generi, à sanguinis nimirum & organorum secernentium ac excernentium vitiis, depromendo.

- §. 2. Sanguinis vitium seu ejus particularum arctior cohæsio innuit harum dissolutionem, ita tamen, ut simul vitentur atque emendentur errores diætæ, ejusmodi connexionem arctiorem inducentes v.g. acidorum abusus. Ante omnia E. si plethora subsit, animadvertente Riverio cent. 1. obs. 1. & 89. ac Tulpio lib. 2. obs. 43. Sanguinis Missio seu Venæ sectio locum habet, monstrante hanc natura in Juvene illo penes Tulpium, cui integros octodecim dies stagnaverat urina, spontanea nihilominus sanguinis per nares excretione & macularum in corporishabitu eruptione, sanitatem recuperante: imo, seri viscidioris educendi &primarum viarum derergendarum gratia, hydragoga ac phlegmagoga propinentur, mitiora semper. Quibus præmissis exhibeantur, vinculum sive connexionem illam intimiorem solventia, qualia, si visciditas peccet, erunt resolventia & attenuantia, modo de sale volatili aromatico, modo urinoso, modo magis composito, participantia; Sin acidum coagulans, absorbentia nempe terrea, marina atque alcalica, cuncta ab effectu diuretica dicenda.
- §. 3. Utriusque classis infinitæ observantur species ac infinitus numerus, ita ut eas recensere mei haud videatur, commendare potius ea malo, quæ vel à Scriptoribus, vel Practicis majoris experientiæ, commendata novi. Sunt autem ex vege-

D 2

tabilibus

cabilibus radix petrosel. apii, onon. chærefol. siler. montan. liquirit saxifrag urtic. & raphanor. cuncta genera, imprimis rufticanus & exhoc paratum vinum medicatum, aut ex eo & foliis ejus cum vino destillata aqua Herb. chærefol. petrosel. nostrat. & Macedon. abrotan. persicar. cujus ideo vim singularem exturbandi calculum Boyle de utilit. philos.experim. Tom. 2. pag. 79. singulari experimento confirmat, licet nechanc, nec diureticam, attenderit Paracelsus de Persicaria alias prolixe disserens. It. sem. urticæ Dauci, quod cum cerevisia fermentatum contra calculum deprædicat Bartholinus cent. 3. ep.8. & Act. Hafn. volum. 1. c. 19. Sileris montani, faxifragia, apii, bardanæ, levistici', fraxini ac hyperici, odoris terebinthinati, hinc à Riverio contra calculum propinati. Lignum & cortex fraxini & ex hujus arbore vulnerata stillans succus, itidem contra calculum commendatus in Philos. Transact. Angl. num. 43. it. nephriticum, quod illius speciem ait Schræderus hujusque infusum aut tinctura, baccæ juniperi ac hederæ, it. grana chermes seu tinctoria, svave, sed potens maxime, diureticum, si non ratione substantiæ aromaticæ, certè vermiculi intus latentis, & cum aliis quibusdam insectis forsan ejusdem virtutis. Ex resinosis ac bituminosis efficacissima sunt succinum & terebinthina hujusque Spiritus & illius salvolat: atq; tinctura, imprimis cum liquore alcahest Glauberi parata, aut Spir. tereb. cum tinctura Pmixtus, quo etiam spectant balsam. A terebinthinat.Peruv.Porrò alcalia v.g.Sal ononid.stipit.fabar.genista, ciner. sarmentorum vitis, clavell. stercoris columbini, Q, & tinctura hujus, it. 0 *, aqua calc. viv. præprimis cum tinctura Interanimalia forsan primum locum sibi ventartar. acuata. dicant millepedes seu aselli, utpote quorum vis incalculo e tiam vesicæ pellendo quanta sit, præter H. Augen. tom.2. lib.9. epist. 8. Wilhelm. Lauremberg. per propriam experientiam, ac Boyle l. c. p. 81. & 154. testantur, & usus quemvis ad stuporem docebit, unde, ut diureticum potentissimum, illi, vel sub forma pulveris, vel eorum succus cum liquore appropriato ex-

pressus propinari possunt. Ejusdem generis eruntapes, suntbrici Pstr. scorpiones & ipsi cantharides, fraxinum deperientes, atque harum O volatile, in exilissima nihilominus dosi exhibenda v. g. ipsarum cantharid. no j. & O volat. gr. ij.l. iij.ad fummum, hocq; cum multo vehiculo ob fummam & adurentem fere acrimoniam, diluendum. Tandem hujus loci sunt testæ ovor lap. cancror lap. Judaic. Igneis nephrit. spongiæ, usu quemadmodum notissima, sic etiam potentissima. feo his absorbentibus non tantum, monente Tachenio fecem vitri, sed vitrum etiam ipsum probe pulverisatum ac in pollinem redactum, utpote cujus, ut singularis arcani, efficaciam in ejiciendo æq; calculo ac a fummis laudibus extollit N. Chesneau obs. med. lib.3. obs.4.5.6. Astonmibus forsan in hoc casu anteferenda O volat. urinosa, v.g. ~ O*, fulig. Dæ &c. utpote quæ viscidum solvendi maximam potentiam habent, qvo viscido soluto secedunt postmodum à se invicem partes sangvinis hactenus intimius conjuncte & in renibus separanda.

Mode, inchoandum ab illis pariter, quæprimas vias laxant ac expurgant, tam sub forma clysterum injicienda, quam ore haurienda: hæc quidem ubi spasmi dolorissici minus urgent, illa verò, ne spasmi exasperentur, iis, præ reliquis parietariam, quam specifica quasi virtute in affectibus his urinariis agere, S. Pauli D. B. p. 109. ait, addendo. Et testatur experientia post faxantia moderatiora v. g. F. Ol. cum scammon. aut trochisc. alhand. acuatum, pilul. de tereb. cum rhab.aut tereb. inspissa. ac cum aliquo indigitatorum stimulorum exastatam, it: Sirup. diacnicum, diuresin promtè procedere.

§. 5. Hæc tamen vitia renum, qvia varii generis esse, ex superioribus suppono, cuilibet horum peculiare erit indicans atq; indicatum. Et primo qvidem oppilantiav. g. grumus sangvinis, calculus &c. sui solutionem & remotionem postulant, sangvis scil. congrumatus lapidem cancr. mumiam myrrham

Da

agrimon.

agrinion. artenni. Chareton labinalli, il ochiic. de carab, cum blandioribus diureticis miscenda aut alteranda, unde v.g. fl. & fem. hyoscyami chærefol. lap. cancr. & sangvis hirci, alias inter diuretica commendata, qvia grumum æq; dissolvunt, ac educunt, reliquis præferenda, it. coagulum leporis, hoedi & oxymelà Forest.1.a. obs. 20. deprædicata, quemadmodum pariteranserina & pilosella à Poterio aliisq; illis, quæ calculum pellunt, adscripta. Eadem educunt pus canaliculos renum infarciens una cum balsamo Peruv. & & terebinthinatis cunctis, gvorum usu etiam renum exulcerationi simul prospicimus. Arenulas ac pituitam viscidioerm removent diuretica sæpius enarrata, imprimis O volatilia & de his multum participantia v.g. tereb. baccæ juniperi, abrotanum, capillus Qris stoch. arab. raphan.hincq; Syrup de raphano Fernelii succus parietar. cum oxymelit.ad manuductionem Helidai Paduani, aut juxta Riverium, idem succus cum succolimon. & oleum amygdal. dulc: mixtus, it. terebinth.cum pulvere liqvirit. in pilulas redacca.

s. 6. Pariter comprimentium, que mobilia, sui remotionem indicant: inter quæ inflammatio renum forsan non adeo infrequens est, multifariam itidem causam agnoscens, hinc diversa remedia exigens v.g. aversionem, per sangvinis missiones, diaphoresin ac tandem diuresin; quæ prolixius recensere pagellarum angustia vetat. Quemadmodum etiam, qvæ calculo removendo adæqvata, pariter aliunde porius hauriri debent, scil, emollientia ac lenientia, anodyna narcotica atq; diuretica. Neq; enim vereri debemus usum Narcoticorum v.g. sem.papav. hyoscyami, opii, in suppressione urinæ, à qvacuncunq; causa, siscilicet hæc valdè dolorosa fuerit; qvasi hanc magis intendant & calculum similiaq; im pedimenta potius cohibeant ac foveant: eoi pso enim dum hæc, dolores mitigando ac somnum inducendo, spiritibns novum robur addunt, excretionem urinæ, calculi, similiumq, obstaculorum egregie juvant, utex Hoffmanni method. med. Veteres in his exhibendis non adeo timi dos fuisse legamus, v.g. dum Montagnana consil. 176. & 178. theriacam commendat & Peucery prax.c. 18. potioni sux lithontriptica admisset, ut alios taceam, v.g. Platerum, qvi pulveri suo lithontriptico semen hyoscyami addit. vid. Höchstett. decad. 6. c. 1. Denique spasmis medentur laxantia sive emollientia, alias paregorica dicta, & antispasmodica qualibet, imprimis succinum & liq. CC. succin. it castor. cum opiatis aliquando miscenda, aut Celeberrimo Mayerne adeo decantatus Æthiops mineralis ex & &, velcum velsine \Delta, paratus.

§. 7. Atq; medicamina hæc similiaq; renum angustiis dicata, non tantum ore hauriuntur, sed eorum potissima sub forma enematum, somentorum, insessum, linimentorum qvoq; admoventur, v.g. Decoctum chamom. nostratis, parietariæ, aut, juxta Craton, veronicæ, it. lacac 🖸 a sola, ano insicienda, si emolliendi ac leniendi scopus: Sin autem à congrumescentia sangvinis renum oppilatio suerit, clyster & insessum quant sib.3. cas. 41. describit, aut cataplasma ex stercore bovino, qvàm recentissimè excreto, vel exicato & cum oleis appropriatis v.g. hyperici, arillor. cvnosbat. ad ignem emollito, qvod ex Aëtio Z. Lust. Prax. adm. 1.2. obs. 74. in grumo vesicæ deprædicat. Linimenta ex ungvento dialth. oleum scorp. simpl. & compos. arill. cynosbat. ceræ, bace: juniper. locum habent, ubi calculus ac pituita viscida subest, it. Petroleum à Panaroll. pentec. 2. obs. 2. magni æstimatum.

\$.8. Qvod si autem à renum potius imbecillitate sen laxitate Ischuria eveniat, horum sirmationi ac robori restituendo incumbendum, & qvidé modo per adstringentia Decoctum prunor. sylvestr. & corticis querc. interior &c. modò simul, si à spirituum animalium influxu intercepto urinæ secretio turbetur, per nervina, itidem intrinsecus propinanda
ac exterius applicanda v.g. fructus cynosbati & horum conserv. utpote qvi præter diureticam, adstringendi qvoqve ac

administrenum sentimienai vim nadent via. unzer. ae Nephrit. 1.1.c.26. & Borelleent.3.obs.22. cinnam. Nux moichata & confectiones aromaticædiversæ, decoctum calcis vivæ, in diabete, pro laxitate renum corrigenda, magnarum virium deprehensum, aut vinum medicatum ex sabina, bacc: juniper. raphan. rustic: & fraxini ligno item conserva rosar. mala cydonia, qvibus tamen, quiatestante Paschalio meth curand. c.s. & Barcholin.cent.s.hift.22. simul vim diureticam, aliqvando ad Diabetem usq;, possident, cauté erit utendum. Exterius valent ungvent. rosat. comitiss & quod Brendel. consil. 83. contra

Diabeten producit.

S. 9. Eadem indicantia & remodia sunt obstructorum ac compressorum ureterum & meatus velicæ urinarii, cum illis, quæ de renum vitiis dicta: si modò quoad topica quædam observetur, ut hæc, si vesica laboret, pectiniac perinæo potius ad moveantur. In specie vero si a torpore malum, ante omnia evacuetur vesica, blanda hypogastrii compressione, hinc applicentur nerwina & affectibus Paralyticis alias dicata, qualia præter universalia sunt, intrinsecus assumenda, cerebrum picarum, castoreum, confectio anacard. & pulvis viscerum erinacei exiccatorum ut specificum à Foresto laudatus: externa vero oleum lumbricor. Vstr. seminis sinap. euphorbii, axungia castor. &c. Meatui urinario, monte Rondeletio, immittatur granum Ovel D, aut tantillum mixturæ ex melle rosac: & speciebus hieræ simplicis, aut oleum scorpion, castorei; imò refert Gradus, se quendam vidisse, qui pediculum urethræ canali immiserit & hujus irritatione urinam eduxerit, cui annogante Foresto obs. 18. alii cimicem vel pulicem Qvibus si non procedat lotium, catheter adsubstituerunt. hibendus, nunquam tamen propinentnr Diuretica, ne ab urinæ multitudine vesica magis distendatur, & à potu, qvantum possibile, arceatur æger. Podici injiciantur pariter nervina ac stimulantia v.g. decoctum origani, thymi, Salviæ, Calaminthæ, rorismarini ac centaurii minoris.

9. 10. Cathe-

5. 10. Catheteris efficacia eo confistit, ut dilatet orificium vesica, per hujus fundi distensionem nimiam arctius clausum. Multas difficultates de hujus instrumenti usu sibi concepit Helmont. de Lithias. c.7.34. ideog; flexile exoptans & tale ex corio potius fingens, quam faciens; quamvis Recentiores Chirurgi & Mechanici ex argento etiam, alii ex cera, tale fabrefaciant: qvibus nonnulli candelam ceream substituunt, qvæ tamen non aded commode semper agit, dum eqvidem orificium vesicæ aperit, simul tamen, qvamdiu intra hoc relinquitur, urinam cohibet, sin extrahatur, idem oftium concidit, repetita autem ejus intrusio plus molestia ac doloris, qu'am vulgaris catheter, parit. Qvi quemadmodum à perito Chirurgo facile & sine notabili dolore applicatur, ita sub imperito operatio hæc non tantum difficilis, sed nec sine periculo, est: cum carunculæ, ostiis va sorum deserentium aut' oscillis canaliculorum prostatarum præsixæ, facilè hinc lacerentur.

g. 11. Sià sangvine congrumato oppilatio vesicæ, post medicamenta superius, pro cruore in renibus dissolvendo annotata, injectione in eam opus, paranda ex cherefol. symphyt. aut agrimon. & oxymel. simul propinando idem oxymel, & Decoctu martemisiæ, Succinum, cineres cancrorum aliaq; superius enarrata. Injectionibus etiam utimur si pituita aut pus viscidius urinæ obicem ponant v.g. ex oxymelle cum oleo scorp. aut amygdal. amar. qvæ potentius agunt, si succus parietar. cum oxymel. aut mixtura ex succ. parietar. seniculo marino, ex Riverii Praxi superius commendata. it. ejusdem Riverii mixtura, ex vino Canariens. succo limon. & Sp. terebinth. qvem obs. à Fomio communic. 42. tradit, simul hauriatur, qvamvis in hac dosis spirit. tereb. justo major videatur.

S. 12. Qvibus minus sufficientibus Catheterismo itidem opus qvi in calculo etiam cervicem vesicæ occludente utramq; absolvit paginam, modò hi c non adeo sirmiter impa-

etus iit, ut commode retrugivaleat. Qvod ii vero nec næc operatio locum habeat v.g. in inflammatione vesica, nec levamen præstet, ad Chirurgiam, qvam Puncturam Perinæi vocant, transeundum, de cujus inventione Zecchius gloriatur, cum'nihilominus Riolang enchirid.anatom.patholog.l.2.c 30.jam à centum annis curatione hac palliativa usos suisse Chirurgos Parisienses, referat, ubivel ratione ætatis, vel ob calculi nimiam molem, hujus sectionem & extractionem moliri haud liceat. Meminit hujus Chirurgiæ Bonettus Sepulchr.1.3. f. 24.p.123. ex communicatione amici, nullibi tamen ejus ratio exponitur, nisi forsan penes quosdam Gallos, v.g. Thebenin des operations de Chirurgie cap. 121. & Toletum.c.21. qvæ in eo confistit, ut perforetur Perinæum, ad latus alterutrum Suturæ, ac vesica foramine non adeo magno, cui immittitur cannula, aut per totam vitam, aut tamdiu, donec affectus primarius, Ischuriam faciens, sublatus fuerit, gestanda. Quem in finem Toletus peculiare etiam commendat instrumentum cannulatum simulg; perforans: imò in qvibusdam casibus vesicam etiam ad modum lithotomiæ Franconicum in hypogastrio, sine notabili periculo, a periri seu perforari posse asserit. In quatamen operatione illud præprimis attendendum, ne prima ac una vice statim omnis per vulnus emittatur urina, siscil. ejus quantitas nimia, cum etiam hic locum habeat, illud Hippocrates s.6.aph. 27.qvod si V acervata omnino seu confertimeffluat periculosum sit.

\$. 13. Si ab hæmorrhoidum intumescentia suppressio hæc eveniat, illarum imprimis ratio habenda, illæ aperiendæ vel scalpello, vel hirudinibus. Si à descensu matricis aut intestinorum prolapsu, hæc reponantur, regio verò vesicæ somentetur Decocto parietar. abrotan. sabin. slor. chamom.

sambuc.similiumq; anodynorum.

o. 14. Si ab inflammatione collivesicæ evenerit urinæ desectus, res dissicilis existit, præter sangvinis autem missionem, in brachio adornandam ac reiterandam, enemata hic

magni

magni usus sunt, immediate magis partem affectam attingenria & ex Decocto hord. violar, malv. alth. plantag. fl. (ambuc. cum cassia & oleo violac. rosac. hyperic. &c. paranda. Terinæum verò simul somentetur paregoricis sive lenientibus ac mitius resolventibus, v. g. parietaria fl. chamom. sem. papav. albi, aut inungatur cum oleo rosar. violar. & succò limonum. Qvibus progressu temporis potentius resolventia v.g. anethum puleg. origanum, polium montanum, farina fabar. &c. succedant. Interné verò in principio propinentur emuls. sem. evatuor frigid. maj. & min. it. sem. plantag. ac papav. postmodum & in augmento morbi decoctum pentaphyll. liqvirit. & capill. Qis; nunqvam verò diuretica propriè sic dicta, niss sub declinatione morbi. Neg; Catheteri locus est, nifipariter in declinatione: hinc non satis congruum videtur illud quorundam consilium, de injiciendis liquoribus medicamentosis vesicæ inflammatæ; qvod si catherem applicare non liceat, necliquores immitti, nec injecti commode rejici, valeant, vid. H. Saxon. pralect. part. 2. p.119.

S. 19. In podicis Inflammatione eadem conveniunt, potissimum clysteres ac fomenta: Sin verò à fecibus induratis comprimatur vesica, uno alterove clystere emolliente ac scybala educente mingendi potentia restituitur. Astin calculo vesica præter sectionem & extractionem illius forsan parum restat remedii: quain duplici ordinarie exercent methodo, minoris scil. & majoris apparatus, utramq; tamen in perinæo; cui addidit Francus tertium modum, qvem hodienum Franconium appellant, paucis usitatum, nisi qvod Bonetum Chirurgum ac lithotomum Parisiensem eum administrasse Tolet.l.a.c.13. perhibeat. Sine dubio quod vesicæ fundi vulnera ac incisiones minus consolidabiles ac lethales crediderint hactenus, & ipse Francus lithotomiam hanc non imitandam voluerit, sed potius, stolide se egisse, dum aliquando illam exercuerit, expresse fateatur, nt reliquas taceam difficultates & incommoda, quæ Hildanus de lithotom. c.17. recenset:

bine

ter oribus maribus, ubi calculus immense magis molis, locum earr habere. Infantibus, quod in his tantum per digitorum in anum immissionem, ille ad inguina elevari queat, non verò in adultioribus & crassioribus Subjectis, in quibus propter tractus profunditatem, digitorum longitudo pro elevando calculo non sufficiat; nisi in talibus, quorum calculus ingentis ac tantæ magnitudinis, ut propter hanc commode ad inguen, pro sectione super eodem facienda, attolli possit, extra quos casus vixaudiendus erit Roussetus de part.cas.sect.3 c.6.87 qui calculum semper in hoc loco exsecandum esse putat; ob difficultates modo indigitatas.

difficultates modo indigitatas.

§. 16. Paulo aliter in hac operatione quendam lithotomum Belgam agere ex relatione Celeberrimi D. D. Bohnii recordor, qvietiam in theatro Anatomico in cadavere, modum operandi, ante triennium nobis demonstravit. forsan in adultiore Subjecto calculus ad hypogastrium satis elevari nequeat, mediante cathetere & folle huic negotio adaptatis, in prono ad umbilicum usq; collocato ægro, vesica distenditur & calculus hac ratione ad hypogastrium deportatur, quod cum vesica inciditur pro illo educendo: postmodum eidem ægro, in dorsum converso, per catheterem flexilem & ita prospiciendo, ne urina per vulnus, sed per meaatum urinarium & Catheterem effluat, illudyerò per remedia congrua consolidando. Minimè enim de coalescentia vulneris adeo metuendum, ut hactenus factum cum Plater. obs. p.850. Wurz. Chirurg.part.2, c.13. Simon Pauli Flor Danic.part. 2. p.38. modo nominatus D.D. Bohn. circ. physiol. progym. 14. ac Solingen, van de manual operatien part.3. c.2. eandem diversis exemplis adstuxerint, adstruat etiam illam vesicæ tunica carnea & cum peritonæo ac musculis abdominis connexio, homini præ brutis peculiaris.

S. 17. Pro angustiis ipsis urethræ in maribus à grumo sangvinis solvendo, quadrant præprimis insessus, fomentatio-

nes emol-

Dez ciuomentes ac leiotacutes des perorfo ounique des temisia, cherefoli, organi, amaranthi, fl, chamom. bacc: juniper. &c. it: ex lixivio communi. Ore verò simul haurienda dentur vel eadem decocta & Essentiæ eorundem vegetabilium vel superius, contra grumos renis, commendata medicamenta, cum oxymelle simpl. aut sqvillizico interdum miscenda. Sin obstructio suerit à pure aut pituita tenaciore, præter somentationes ex decoct. abroton. puleg origan, centaur, min. parietar, conveniunt olea resolventia instillata ac inuncta v. g. rutac.amygd. dulc. scorp. fl. cheiri &c. Qualibus resolventibus si mueus non cedat, specillo vel communi, vel tali, qvod casculo minori ex urethra protrahendo adæquatum, erit utendum: quo nimirum divellatur materia hæc tenacius impacta: qualem operationem Forestus 1. a. obs. 15. à se feliciter peractam describit. Neque forsan incongrua erit huic obturationi inflatio colis, sive distensio ejus à flatu, de qua mox dicetur.

\$.18. Nimirum sicalculus in meatu urinario hæreat, cavendum, ne ad vesicam retrocedat, quod sieri potest, si radix urethræ digitis comprimatur, quippe qui ad latiorem hunc canalem delatus per collum vesicæ angustius retrudi haud debet: simulque adhibenda extrinsecus emollientia ac laxantia, cum Hildanus de lithotom. c.26. & Scultetus armament. chir. tab. 40. & obs. 66. testentur, se lapillos, urinario meatui impastos, solo ac reiterato, balneorum usu ejecisse; mode simul ore hauriantur Diuretica seu Lithontriptica. Quibus ad imitationem Ægyptiorum, quorum modum operandi Prosper Alpinus de Medicin. Ægypt. l. 14. describit, alii addunt colis instationem, compresa ejus parte postica, ne slatus ipsam vesicam urinariam irrumpat: qua ratione dilatato canali calculum digitis sensim ad glandem urgent usque dum per hujus ostium prodeat.

5. 19. Cui simile est, quod Mayerne annotationum Pra-Hicarum, 19. de vesica calculo & ulcere promit, experimen-

E 3

tum, his verbis: Quidam (nomine Dickinson) laborans caruncula in urethra, ischuria correptus partim à fungose carnis inflatione, partim à grandiore arene grano, meatum jam jam occlusum penitus obstruente, de vita desperans & consilii inops assumto siphone sipe syringa stannea (quod instrumentum ipsi tune ad manus erat ad injectiones faciendas in urethram & vesicam) aerem saltem ex vacuo syring e corpore in meatum impulit, cum aliqua violentia. Sic dilatato ductu successive multum aeris intravit vesicam, qui ne erumperet quoties siphonis apicem seu fistulam extrahebat ad novum aerem captandum, arcte digitis premebat urethram. Tandem satis oppleta vesica, laxato & remoto obice, flatus cum impetu erumpens arenam expulit & prorupit urina satis copiosa cum levamine. Deinceps quoties aliquam experitur difficultatem recurrit ad sacram hanc anchoram, cujus nunquam fallacem experitur effectum. Ego vellem insufflare ex folle parvulo duplici qualis est organorum, aerem in tubum argenteum satis brevem & majusculum urethra prius inditum, & circumligare virgam serico molli, sine ullo dolore, atque ita & urethram dilatare & opplere flatu vesicam & c. vel uti vesica vento turgida eodene modo quo clysteres injiciuntur.

§. 20. Qualem quidem methodum educendi potiorem judico, quam qualem suctione nonnulli præstare contendunt, v. g. Tulp. lib. 3. cap. 8. ad imitationem Ægyptiorum: quippe quod circa hanc monet Hildanus loc. alleg. non est de nihilo: scil. nisi in anteriore virgæ parte hæreat ille, hujus canalem å suctunon tam dilatari, quam constringi, kinc obicem potius

illi egressuro poni.

s. 21. Irritis his Paraus lib. 16 cap 39. & Hildanus loc. all. terebris lapidem impactum in frustula confringere attentant, ab aliis diversa specislorum ac tenaculorum genera hunc in siem producuntur, inter qua forsan usitatissimum ac commodissimum, quod, in extremitate instar cochlearis exilissimi formatum, ab Aquapendente describitum, meatui eousq; immit-

dat, qui hacratione cum specillo extrahitur. Quod si tament nec hæc instrumenta, ob calculi molem majorem aut siguram angulosam, quadrent, præter urethræ incissonem, in ejus parte carnea peragendam, nihil superest, de qua penes Chirurgos v. g. Hildanum l. e. & Tulpium l. 4. c. 35. videatur. Neque enim adeo meticulosos in operatione hae adornanda nos esse sinit Bartholinus cent. 5. hist. 3. ubi calcu sum ingentem per urethræ rupturam prorupuisse perhibet.

g. 22. Quodsi à caruncula meatus urinarii schuria siat, illa remediis appropriatis extirpanda, in quorum tamen applicatione multa cautela opus est, haurienda ex A. Lustan. cent. 4.cur. 19. Foresto obs. 10. & River. cent. 2. obs. 14. ad quorum evolutionem brevitatis causa, nune remitto. Hoc saltem addens, ut interim, dum hæc siunt, pro urina educenda vel catheterismus, vel instatio penis, vel perinæi persoratio, curam palliativam præstet, donec remoto ejusmodi obturaculo

urina liberius denuo per urethram promanet.

S. 23. Meatus urinarii extremitas si aut in glande per phimosin oscludatur, aut glans omnimodenon persorata suerit,
fola Chirurgia aperitur, ex hujus Scriptoribus petenda. Saltem inpræsentiarum ratione posterioris affectus ex Wieri
obs. p 221. annotare suber, Adolescentem quendam, lotium
redditurum acu longa atque crassiuscula meatum urinarium
semper aperuisse, exonerata urina rursus aliquantum recoalescentem. Neque tamen Chirurgia semper locum habet in
glande non persorata, si scil. Formatrix errans aut nullum plane vestigium meatus reliquerit; quamvis tale quid qui patiuntur, his plerumque apertura alia in vicinia, v. g. paulo infra
glandem, autad radicem penis, contingat: aut si præputium
ipsi glandis soramini impactum cum hoc coaluerit, quale exemplum Platerus obs. p. 602, annotavit.

§. 24. Musculorum tandem abdominis contractionem hincqve urinæ expressionem, que morantur, sicut modo vulnera, modo inflammatio, modo paralysis sunt, sic singulia per appropriata mederi convenit. Qua tamen cura quia pariter non adeò prompte succedit, interim educenda er it urina, quæstagnat: & quidem per abdominis compressionem atque anhelitus suppressionem: aut si hæc expectation i minus satisfaciant, juvari debent per Catheteris applicationem. bus nunc prolixiorem hanc materiam ad pagellas paucas redachâm finio à Lectoris Favore aut censuram benevolam, aut emendationem amicabilem, ipsi expetens

atque promittens.

FINIS.

